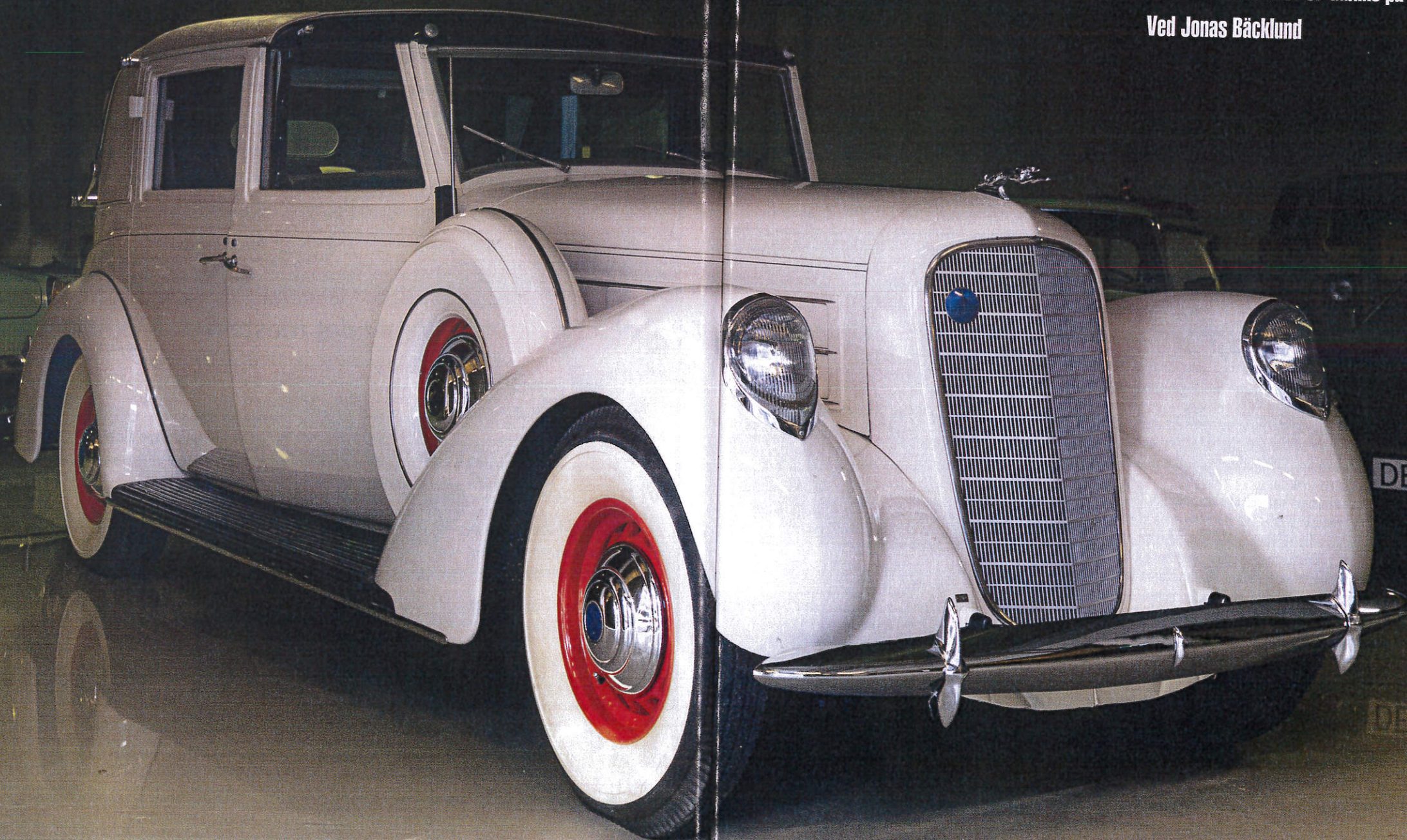

Kirsten Flagstads
1937 LINCOLN

En av Norgeshistoriens mest kulturrike biler er tilbake på norsk jord!

Ved Jonas Bäcklund

Om noen så vidt ymter frempå om at biler ikke kan være en del av vår kulturarv, så vis de dette. Norsk Vegmuseum har nemlig fått klørne i noe så spesielt som en 1937 Lincoln Model K Semi Collapsible Town Car, bygget av Brunn & Co. Denne ble bygget i kun sju eksemplarer, og etter hva direktør på Vegmuseet, Geir Atle Stormbringer, har funnet ut, så er denne kun en av to, kanskje tre, gjenlevende biler. Men det stopper ikke der. For ikke er det bare en spesiell bil i seg selv, men bilen har en unik norsk historie!

En stjerne er født

Som du kanskje har forstått ut fra overskriften så tilhørte nemlig dette helt spesielle klenodiet operasangerinnen Kirsten Flagstad. Flagstad ble født i Hamar i 1895, og hadde egentlig ingen andre mål for livet enn å bli en god husmor. Hun vokste opp i et musikalsk hjem, og etter hvert skulle det vise seg at Kirsten hadde en gudegave av en stemme. Den vakre sopranstemmen gjorde at Kirsten kunne starte karriere som operasangerinne, og i begynnelsen på 30-tallet tok hun det store steget og flyttet til New York. 30-tallet var nedgangstider, og underholdningsscenene sto stort sett tomme, inkludert den legendariske scenen på The Metropolitan. Dette endret seg aldeles ikke da denne helt ukjente kvinnen fra Hamar fikk sin debut på nettopp denne scenen en aften i 1935. Under første akt var salen mer eller mindre tom. Det satt imidlertid en hel haug med folk og hørte på radio, da The Metropolitan brukte å kringkaste sine forestillinger. Legenden skal ha det til at da alle disse hørte Flagstads stemme i første akt så gikk de mann av huse for å komme seg til Operahuset for å høre resten av forestillingen til den fantastiske norske sopranen. Før andre akt var i gang var salen fylt opp med publikum. En verdensstjerne var født. Etter den gangen fylte Kirsten salen gjennom stort sett hele sin karriere, blant annet på The Metropolitan resten av 30-årene. Mange skal ha det til at Flagstad var en av, om ikke den eneste faktoren til at operahuset unngikk en konkurs som lenge hadde lurt i bakgrunnen. Det er her bilen kommer inn i bildet. Som takk for å ha reddet det som i dag er en av verdens mest anerkjente scener, så spesialbestilte The Metropolitan denne 1937 Lincoln i gave til Kirsten Flagstad. Kirsten gikk videre med sin karriere og er nå anerkjent som en av århundrets stemmer, og er trolig noe av det største Norge har eksportert innen musikk. Hun ble senere den første Operasjefen, plassen der Operaen står i dag heter Kirsten Flagstads plass, og hun var også avbildet på den tidligere 100-lappen i Norge.

- Kirsten ble etter hvert et så stort navn internasjonalt at jeg tror kanskje ikke folk vet hvor anerkjent hun var. For å sette det i litt perspektiv så bruker vi å si at i samtiden var nok Kirsten Flagstad like stor, om ikke større, enn det Michael Jackson var på 90-tallet. Hun har siden blitt anerkjent som en av tidenes beste sopranner, så det er virkelig en internasjonal stjerne vi har med å gjøre her, forteller Geir Stormbringer da vi intervjuer han i Norsk Vegmuseums lokaler.

Hjelp fra uventet hold

Den vakre bilen ble visstnok flittig brukt av Kirsten, og hun skjønte nok dens verdi, og et bevis på det er at bilen ble med på flyttelasst hjem til Norge etter hvert. Historien fra da til i dag er noe ukjent, men er noe Norsk Vegmuseum kommer til å legge ned en god del ressurser for å finne ut i tiden som kommer.

- Bilen ble etter hvert solgt til vognmann Egeland på Sørlandet. Der ble den blant annet brukt av kongehuset de gangene de var på besøk. Bilen ble så solgt ut av landet, og vi har utførselsdokumenter om at det skjedde i 1971. Den gang gikk bilen til Nederland. Akkurat hva den har gjort der de siste 50-årene undersøker vi nå. Vi kjøpte den av en samler, og jeg har muntlige bekreftelser om at den har stått på et museum der nede, men her trengs mer research, forklarer Stormbringer.

Så hvordan fant man bilen med den litt ukjente historien i det hele tatt? Og hvordan var det mulig å få den hit?

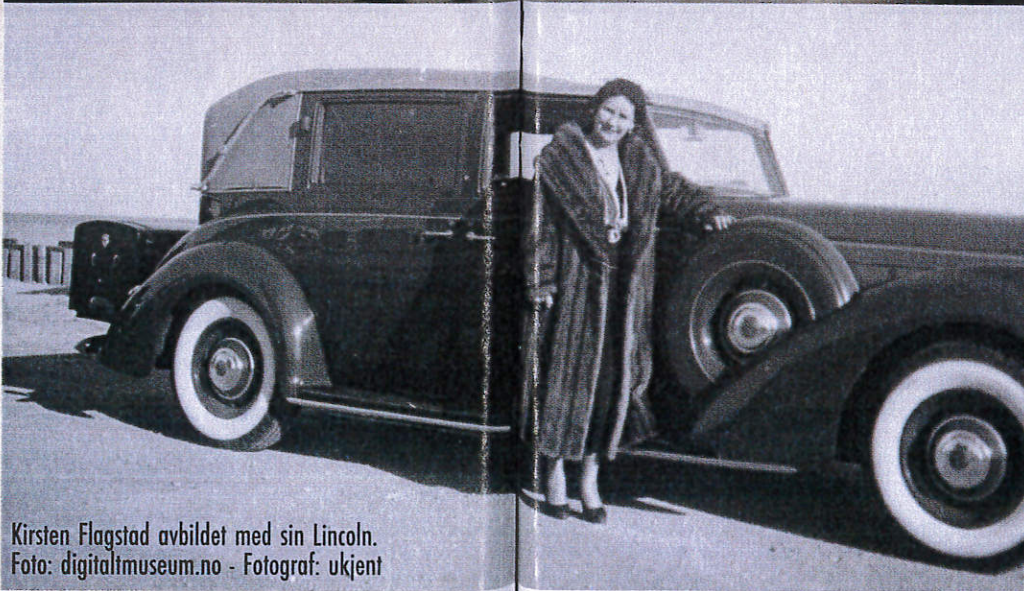
- Vi har hatt et årelangt samarbeid med AMCAR, noe som er en av årsakene til at det har vært mulig å få til Norsk Kjøretøyhistorisk museum, og at alle kan oppleve denne formen for kulturarv. Kirsten Flagstads bil startet derimot fra helt annet hold. På Den Norske Opera jobber det nemlig en kar ved navn Terje Jacobsen, som tilfeldigvis også er kjøretøyentusiast. Han har et stort nettverk og internasjonal kunnskap om kjøretøy, og slik hadde han fått nyss i Kirstens Lincoln. Han hadde visst om bilen lenge, og nå hadde han faktisk funnet ut hvor den var. Dialogen med samleren i Nederland startet allerede der. En slik kjøpsprosess krever naturligvis mye ressurser, og han kontaktet da Tor Ivar Volla, som er en del av vårt nettverk, og satte oss i forbindelse, forteller Stormbringer.

For å få finansiert, eller delvis finansiert kjøpet av bilen så bestemte Norsk Vegmuseum seg for å søke hos Sparbank-stiftelsen for å kunne få klørne i det unike klenodiet.

- Problemet her var at slike ting har lange søknadsprosesser, og da bilen endelig kom til salgs ville vi sisset i en dårlig posisjon i form av å ikke kunne sitte klar med ønsket sum før søknaden var innvilget. Når samleren først er innstilt på å selge, så er man mange om beinet på en slik bil og som er klar til å hugge til. Vi kunne ikke sitte på gjerdet, og gjorde derfor et vedtak på å kjøpe bilen på vårt eget budsjett. Dermed, etter en hard finansiell omstrukturering, fikk vi landet en avtale i fjor, smiler Geir.

Våkne netter

De kommende dagene skulle gjøre det vanskelig å sove om natten for direktøren. Et museum er naturligvis hysterisk opptatt av risikosikring vedrørende transport. Hengeren med bilen i gikk på lukket transport uten stopp fra Nederland, fra samler, til den sto på døra på Norsk Vegmuseum. - Det var mye spenning knyttet til dette. Den kan bli robbet, transporten kan krasje, det kan begynne å brenne. Alskens scenarier gikk gjennom hodene våre med vel viten om at vi

Kirsten Flagstad avbildet med sin Lincoln. Foto: digitaltmuseum.no - Fotograf: ukjent

fikk gjort lite med det under transporten, men da bilen endelig var i hus og bak lås og slå her hjemme så senket skuldrene seg betraktelig, forteller Stormbringer med et bredt smil om munnen.

Bilen var i overraskende god stand da den kom, og bilen er i klink originalstand og mangler ikke på noen av detaljene som rett og slett ser urarte ut. Det eneste som avviker fra den originale bilen er fargen, da den er lakkert om i en fløyelsmyk hvitfarge, til fordel for den originale mørkeblå fargen den ble levert i.

- Vi ser originalfargen blant annet på rammen, da den var hellakkert i bilens opprinnelige farge. Dette er noe vi kommer til å tilbakestille etter hvert, forteller direktøren.

Utrolig sjeldent spesialbygg

K-serien hos Lincoln ble produsert mellom 1931 og 1940, og akkurat denne bilen er som nevnt en ombygd 1937 Model K Town Car, bygget til en Semi Collapsible-utgave av Brunn & Co. Dette innebærer selvfølgelig en ny karosseriform med avtagbart tak for sjåfør, og nedleggbart tak bak i passasjeret. I tillegg er det også mange andre flotte detaljer. For eksempel kan man se på frontlyktene som også ble brukt på Lincoln Zephyr. Det ble kun bygget sju eksemplarer av denne luksusperlen, og kun to, kanskje tre biler finnes fortsatt. Under panseret finner man en, naturligvis klink original, Flathead V12 med aluminiumstopper. Den kommer med ganske restriktiv pusting i form av en liten forgasser som forsyner hele den spesielle V12eren. Hjul og hjulkapsler er fortsatt de originale og i usedvanlig flott stand. Innvendig sitter det samme skinnen i setene som det gjorde for 84 år siden, og den er bygget med hensikt for at det skal være privatsjåfør foran og en fantastisk delikat og romslig sittegruppe bak. Bilen er utstyrt med radio, og bare for å understreke luksusen i bilen så har den knotter i elfenben. Bak sitter en deilig sofa i velur med lett tilgang til askebegeer, og dørsidene prydes blant annet av Brunn & Co. sin logo. Stormbringer løfter på de originale mattene i sjåførsetet, hvor man kan se den originale blå-lakkerte rammen.

- Vi har vært bortpå og pirket litt, og ser at under blåfargen er det ingenting. Vi har gått over hele bilen nøye, og det finnes så å si ikke noe form for rust, og det ser ut som bilen har levd et godt liv. Noen småskader har det vært, men den har aldri vært utsatt for noe av større dimensjoner. Vi skal som nevnt få den tilbake til originalfarge, og etter hvert vil vi også prøve å få motoren i gang og gjøre bilen kjørbare. Utover det ser vi etter vanlig konserveringsarbeid som vi gjør med alt annet her på museet. Ellers skal tiden gå til research så vi får den komplette historien på bilen, forteller Geir.

Prikken over i-en

Siden dette var et samarbeidsprosjekt mellom Den Norske Opera og Norsk Vegmuseum var planen i utgangspunktet å få til en avduking og nasjonal avduking av det unike klenodiet på Operaen i Oslo.

